FundEko

EVALUATION THAT MATTERS.
WAYS TO IMPROVE PUBLIC POLICIES.

XII MIĘDZYNARODOWA KONFERENCJA EWALUACYJNA WROCŁAW, 21-22 CZERWCA 2017

Fundusze Europejskie

DOLNY ŚLĄSK

Narodowe Centrum Badań i Rozwoju

PARP

MINISTERSTWO ROZWOJU

Unia Europejska

NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI
dla rozwoju Polski

MINISTERSTWO ROZWOJU

Unia Europejska
Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

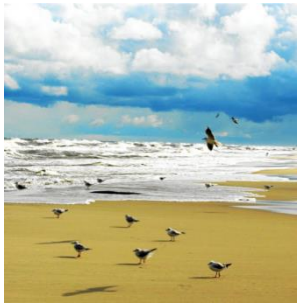

WPŁYW POLITYKI SPÓJNOŚCI 2007-2013 NA ŚRODOWISKO NATURALNE

EFEKTY INWESTYCJI W OBSZARZE ENERGETYKI FINANSOWANYCH W RAMACH POLITYKI SPÓJNOŚCI 2007-2013

FundEko

Prezentacja 22 czerwca 2017 r.

Agnieszka Puzio

CELE PRZEPROWADZONYCH BADAŃ

CELE GŁÓWNE:

Ocena wpływu polityki spójności okresu 2007-2013 na środowisko naturalne

Ocena wpływu inwestycji w obszarze energetyki finansowanych w ramach NSRO 2007-2013 na środowisko, w tym na emisję gazów cieplarnianych

CELE SZCZEGÓŁOWE:

- ocena efektów interwencji Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia 2007-2013 w obszarze środowiska
- rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii
- poprawa efektywności energetycznej

KONTEKST WDRAŻANIA INTERWENCJI NSRO 2007-2013

FundEko

❑ Zmiany w obszarze ochrony środowiska w perspektywie finansowej 2007-2013

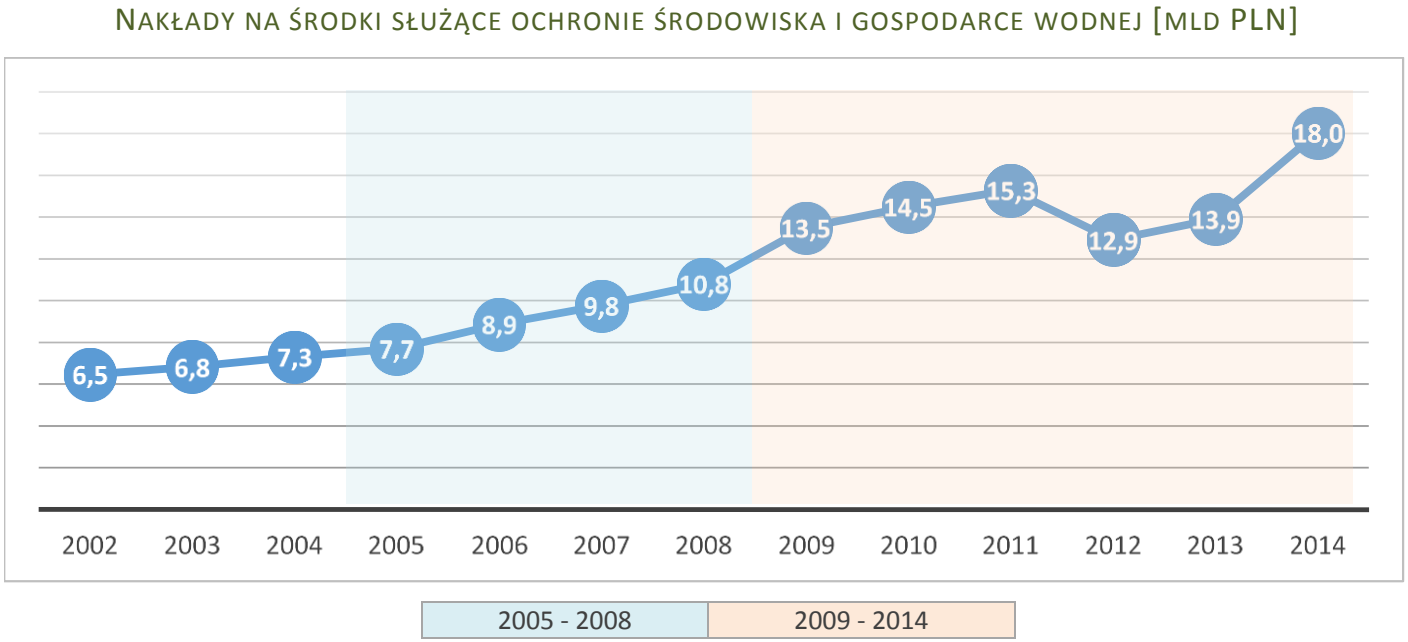

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS BDL

WYMIAR FINANSOWY INTERWENCJI NSRO 2007-2013

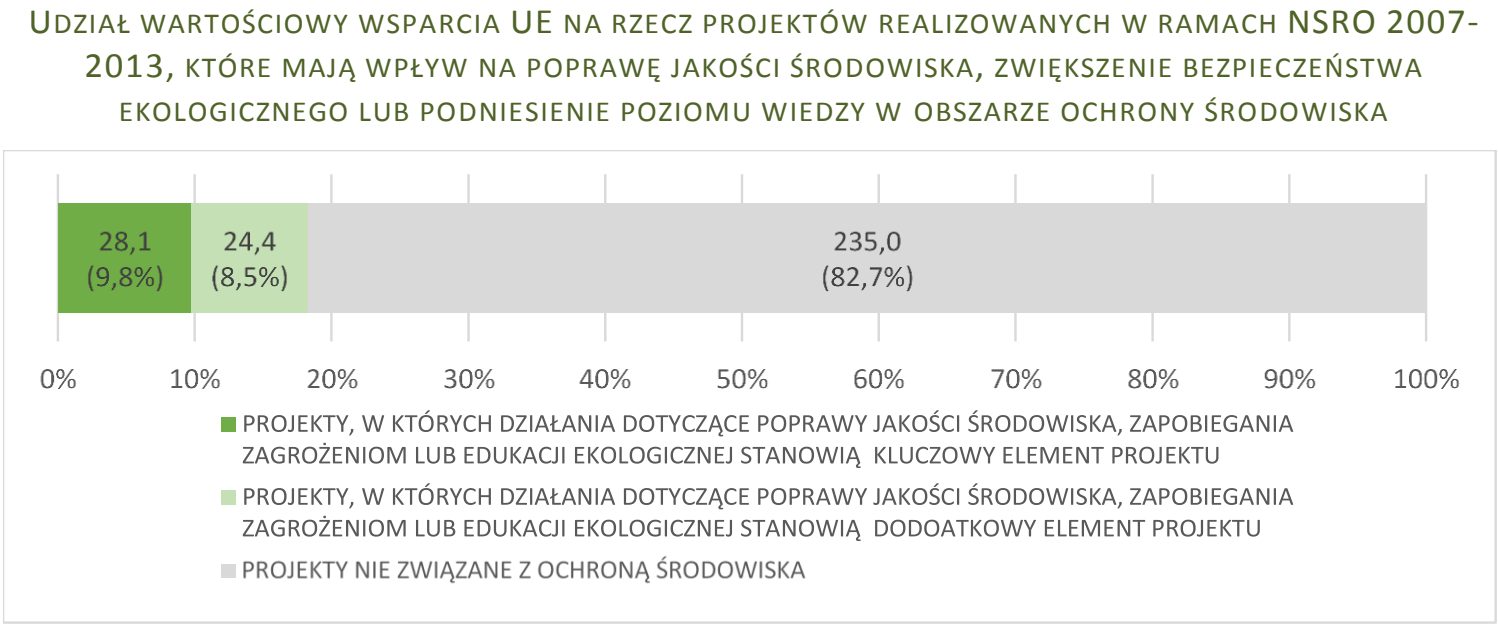

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z KSI (stan na 5.08.2015) oraz bazy danych projektów EWT

OCENA EFEKTÓW INTERWENCJI NSRO 2007-2013

FundEko

1. Wpływ dofinansowanych przedsięwzięć na realizację założeń NSRO 2007-2013:

- stopień realizacji celów założonych w programach operacyjnych NSRO
- stopień realizacji zakładanego poziomu wskaźników w programach NSRO

OBSZAR TEMATYCZNY	CELE	WSKAŹNIK
GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA	CZĘŚCIOWA	PEŁNA
GOSPODARKA ODPADAMI	PEŁNA	PEŁNA
REKULTYWACJA TERENÓW ZDEGRADOWANYCH I OCHRONA POWIERZCHNIA ZIEMI	PEŁNA	PEŁNA
ZAPOBIEGANIE ZAGR. NATURALNYM, ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU I MONITORING ŚRODOWISKA	PEŁNA	PEŁNA
OCHRONA POWIETRZA ORAZ REDUKCJA EMISJI GAZÓW CIEPLARNIANYCH	CZĘŚCIOWA	CZĘŚCIOWA
OCHRONA PRZYRODY	CZĘŚCIOWA	PEŁNA
EDUKACJA EKOLOGICZNA I KSZTAŁTOWANIE KOMPETENCJI W OBSZARZE OCHRONY ŚRODOWISKA	PEŁNA	PEŁNA
CZYSTY TRANSPORT MIEJSKI	CZĘŚCIOWA	PEŁNA
OCHRONA ŚRODOWISKA W PRZEDSIĘBIORSTWACH	PEŁNA	PEŁNA

OCENA EFEKTÓW INTERWENCJI NSRO 2007-2013

2. Znaczenie działań realizowanych w ramach NSRO 2007-2013 z punktu widzenia ogólnych zmian zachodzących w okresie 2009-2014:

- zaangażowanie środków finansowych NSRO

OBSZAR TEMATYCZNY	WSKAŹNIK	RELACJA NSRO/GUS
GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA	WPŁYW ISTOTNY	38%
GOSPODARKA ODPADAMI	WPŁYW KLUCZOWY	78%
REKULTYWACJA TERENÓW ZDEGRADOWANYCH I OCHRONA POWIERZCHNIA ZIEMI	WPŁYW KLUCZOWY	50%
ZAPOBIEGANIE ZAGR. NATURALNYM, ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU I MONITORING ŚRODOWISKA	WPŁYW ISTOTNY	17%
OCHRONA POWIETRZA ORAZ REDUKCJA EMISJI GAZÓW CIEPLARNIANYCH	WPŁYW ISTOTNY	14%
OCHRONA PRZYRODY	WPŁYW ISTOTNY	15%
EDUKACJA EKOLOGICZNA I KSZTAŁTOWANIE KOMPETENCJI W OBSZARZE OCHRONY ŚRODOWISKA	WPŁYW KLUCZOWY	b.d.
CZYSTY TRANSPORT MIEJSKI	WPŁYW KLUCZOWY	b.d.
OCHRONA ŚRODOWISKA W PRZEDSIĘBIORSTWACH	WPŁYW ŚREDNIO ISTOTNY	b.d.

OCENA EFEKTÓW INTERWENCJI NSRO 2007-2013
GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA

BUDOWA I MODERNIZACJA SYSTEMÓW ZAOPATRZENIA W WODĘ	WPŁYW ISTOTNY
BUDOWA I MODERNIZACJA SYSTEMÓW OCZYSZCZANIA ŚCIEKÓW KOMUNALNYCH	WPŁYW KLUCZOWY
ZAGOSPODAROWANIE OSADÓW ŚCIEKOWYCH	WPŁYW MAŁO ISTOTNY
UZBROJENIE TERENÓW INWESTYCYJNYCH W SIEĆ WODOCIĄGOWĄ I KANALIZACYJNĄ	WPŁYW MAŁO ISTOTNY
PRZYGOTOWANIE DOKUMENTACJI TECHNICZNEJ DLA PROJEKTÓW WODNO-ŚCIEKOWYCH	WPŁYW ISTOTNY
GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA W PRZEDSIĘBIORSTWACH	WPŁYW MAŁO ISTOTNY
RACJONALIZACJA GOSPODAROWANIA WODĄ W PROCESACH TECHNOLOGICZNYCH	WPŁYW MAŁO ISTOTNY

Efekty interwencji NSRO 2007-2013:

- budowa lub modernizacja ponad **7,1 tys. km sieci wodociągowej**
- liczba nowych osób korzystających z wybudowanej lub zmodernizowanej sieci wodociągowej: **354,1 tys. osób**

Ocena:

- długość sieci wodociągowej wybudowanej w ramach NSRO stanowi **20,6% długości nowej sieci oddanej do użytku na terenie kraju w latach 2009–2014** (28,5 tys. km wg GUS)
- wkład NSRO odpowiada wartości **0,7 punktu procentowego wzrostu udziału ludności korzystającej z sieci wodociągowej**, który według GUS wyniósł w latach 2009-2014 4,3 punkty procentowe (wzrost z poziomu 87,3% do poziomu 91,6% ogółu mieszkańców)

OCENA EFEKTÓW INTERWENCJI NSRO 2007-2013
GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA

BUDOWA I MODERNIZACJA SYSTEMÓW ZAOPATRZENIA W WODĘ	WPŁYW ISTOTNY
BUDOWA I MODERNIZACJA SYSTEMÓW OCZYSZCZANIA ŚCIEKÓW KOMUNALNYCH	WPŁYW KLUCZOWY
ZAGOSPODAROWANIE OSADÓW ŚCIEKOWYCH	WPŁYW MAŁO ISTOTNY
UZBROJENIE TERENÓW INWESTYCYJNYCH W SIEĆ WODOCIĄGOWĄ I KANALIZACYJNĄ	WPŁYW MAŁO ISTOTNY
PRZYGOTOWANIE DOKUMENTACJI TECHNICZNEJ DLA PROJEKTÓW WODNO-ŚCIEKOWYCH	WPŁYW ISTOTNY
GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA W PRZEDSIĘBIORSTWACH	WPŁYW MAŁO ISTOTNY
RACJONALIZACJA GOSPODAROWANIA WODĄ W PROCESACH TECHNOLOGICZNYCH	WPŁYW MAŁO ISTOTNY

Efekty interwencji NSRO 2007-2013:

- budowa lub modernizacja ponad **24,6 tys. km sieci kanalizacyjnej**
- budowa lub modernizacja **510 oczyszczalni ścieków komunalnych**
- liczba nowych osób korzystających z wybudowanej lub zmodernizowanej sieci kanalizacyjnej docelowo prawie **2,2 mln osób**

Ocena:

- długość sieci kanalizacyjnej wybudowanej w ramach NSRO stanowi około **55% długości nowej sieci oddanej do użytku na terenie kraju w latach 2009–2014** (42 496 km według GUS)
- efekty realizacji inwestycji dofinansowanych dzięki NSRO odpowiadają **97% nowych oczyszczalni ścieków komunalnych oddanych do użytku w latach 2009-2014** (413 obiektów wg GUS)
- liczba nowych osób korzystających z wybudowanej sieci kanalizacyjnej w wyniku realizacji przedsięwzięć w ramach NSRO stanowi około **70% przyrostu ogólnej liczby osób korzystających z sieci kanalizacyjnej w latach 2009–2014** (wg GUS: 3,1 mln osób, wzrost udziału ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej z 61,5% do 68,7%)

OCENA EFEKTÓW INTERWENCJI NSRO 2007-2013

GOSPODARKA ODPADAMI

ROZWÓJ SYSTEMU ZAGOSPODAROWANIA ODPADÓW KOMUNALNYCH	WPŁYW KLUCZOWY
ROZWÓJ SYSTEMÓW ZAGOSPODAROWANIA ODPADÓW MEDYCZNYCH	WPŁYW MAŁO ISTOTNY
BUDOWA I ROZBUDOWA INSTALACJI DO ODZYSKU, UNIESZKODLIWIANIA LUB RECYKLINGU ODPADÓW PRZEMYSŁOWYCH LUB POUŻYTKOWYCH	WPŁYW ISTOTNY
RACJONALIZACJA GOSPODAROWANIEM ODPADAMI I ZASOBAMI	WPŁYW MAŁO ISTOTNY
WSPARCIE ROZWIĄZAŃ INFORMATYCZNYCH WSPOMAGAJĄCYCH ZARZ. ODPADAMI	WPŁYW ŚREDNIO ISTOTNY
USUWANIE AZBESTU	WPŁYW MAŁO ISTOTNY

Efekty interwencji NSRO 2007-2013:

- budowa, rozbudowa lub modernizacja **111 instalacji** pełniących funkcję **zakładów zagospodarowania odpadów komunalnych**, w tym **6 instalacji do termicznego przekształcania odpadów komunalnych**
- rozwój systemu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (m.in. organizacja PSZOK) w **54 gminach**
- budowa lub modernizacja **186 instalacji** do odzysku, recyklingu lub unieszkodliwiania **odpadów przemysłowych i poużytkowych**

Ocena:

- liczba instalacji dofinansowanych w ramach NSRO 2007-2013 odpowiada **około 40% ogólnej liczby obiektów mających status RIPOK na koniec 2014 roku** (268 zgodnie z uchwałami sejmików wojewódzkich w sprawie wykonania Wojewódzkich Planów Gospodarki Odpadami)

OCENA EFEKTÓW INTERWENCJI NSRO 2007-2013

GOSPODARKA ODPADAMI

ROZWÓJ SYSTEMU ZAGOSPODAROWANIA ODPADÓW KOMUNALNYCH	WPŁYW KLUCZOWY
ROZWÓJ SYSTEMÓW ZAGOSPODAROWANIA ODPADÓW MEDYCZNYCH	WPŁYW MAŁO ISTOTNY
BUDOWA I ROZBUDOWA INSTALACJI DO ODZYSKU, UNIESZKODLIWIANIA LUB RECYKLINGU ODPADÓW PRZEMYSŁOWYCH LUB POUŻYTKOWYCH	WPŁYW ISTOTNY
RACJONALIZACJA GOSPODAROWANIEM ODPADAMI I ZASOBAMI	WPŁYW MAŁO ISTOTNY
WSPARCIE ROZWIĄZAŃ INFORMATYCZNYCH WSPOMAGAJĄCYCH ZARZ. ODPADAMI	WPŁYW ŚREDNIO ISTOTNY
USUWANIE AZBESTU	WPŁYW MAŁO ISTOTNY

Ocena (cd):

- łączna moc przerobowa wspartych ZZO wynosi **5 362 tys. ton/rok**, co odpowiada **około 50% odpadów komunalnych zbieranych w Polsce ciągu roku** (10,3 mln ton odpadów komunalnych w 2014 roku wg GUS)
- oddziaływaniem instalacji do zagospodarowania odpadów komunalnych dofinansowanych w ramach NSRO 2007-2013 objęto **1115 gmin, a więc 45% wszystkich gmin w Polsce** oraz **17,7 mln mieszkańców, tj. 46% populacji kraju**
- komplementarnym uzupełnieniem powyższych działań było wsparcie instalacji do odzysku, recyklingu lub unieszkodliwiania odpadów przemysłowych i poużytkowych

OCENA EFEKTÓW INTERWENCJI NSRO 2007-2013

OCHRONA PRZYRODY

OCHRONA GATUNKÓW I SIEDLISK PRZYRODNICZYCH ORAZ RÓŻNOROD. BIOLOGICZNEJ	WPŁYW ISTOTNY
PLANY I PROGRAMY OCHRONY GATUNKÓW I SIEDLISK PRZYRODNICZYCH	WPŁYW KLUCZOWY

Efekty interwencji NSRO 2007-2013:

- realizacja **202 projektów służących ochronie siedlisk, zbiorowisk roślinnych lub gatunków**, w tym **138 projektów** dotyczących ochrony obszarów Natura 2000
- realizacja działań dotyczących ochrony in-situ gatunków i siedlisk zagrożonych wyginięciem na około **3% powierzchni obszarów objętych ochroną w ramach sieci Natura 2000**, natomiast związanych z ograniczeniem presji turystycznej na około **12%** powierzchni obszarów objętych ochroną w ramach sieci Natura 2000
- sporządzenie dokumentów planistycznych dla **512 obszarów chronionych,** w tym opracowanie planów zadań ochronnych lub planów ochrony dla 475 obszarów Natura 2000 (**49% obszarów Natura 2000 ustanowionych w Polsce**)
- łączna powierzchnia obszarów Natura 2000 objętych dokumentami planistycznymi dzięki środkom NSRO (6 757 tys. ha.) stanowi **ponad 74% powierzchni wszystkich obszarów Natura 2000 ustanowionych w Polsce**

WYMIAR FINANSOWY INTERWENCJI NSRO 2007-2013 W OBSZARZE ENERGETYKI

UDZIAŁ (%) PROJEKTÓW WPŁYWAJĄCYCH NA REALIZACJĘ ZAŁOŻEŃ POLITYKI ENERGETYCZNEJ W OGÓLNEJ WARTOŚCI ŚRODKÓW UE PRZEKAZANYCH W RAMACH NSRO 2007-2013

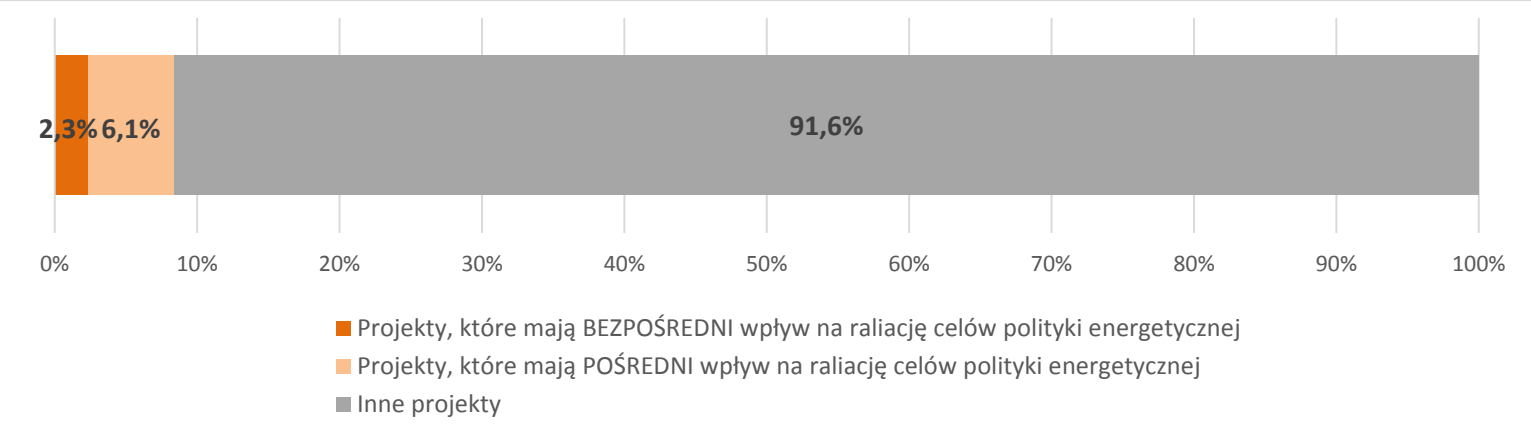

24,1 mld PLN w ramach **3642 projektów** (**8,4%** ogólnej wartości środków UE przekazanych w ramach NSRO 2007-2013), w tym:

- **6,6 mld PLN (2,3%)** - przedsięwzięcia, które miały **bezpośredni wpływ** na realizację ww. celów polityki energetycznej
- **17,4 mld PLN (6,1%)** - przedsięwzięcia, które miały **pośredni wpływ** na realizację ww. celów polityki energetycznej

ROZWÓJ WYKORZYSTANIA OZE – WKŁAD NSRO 2007-2013

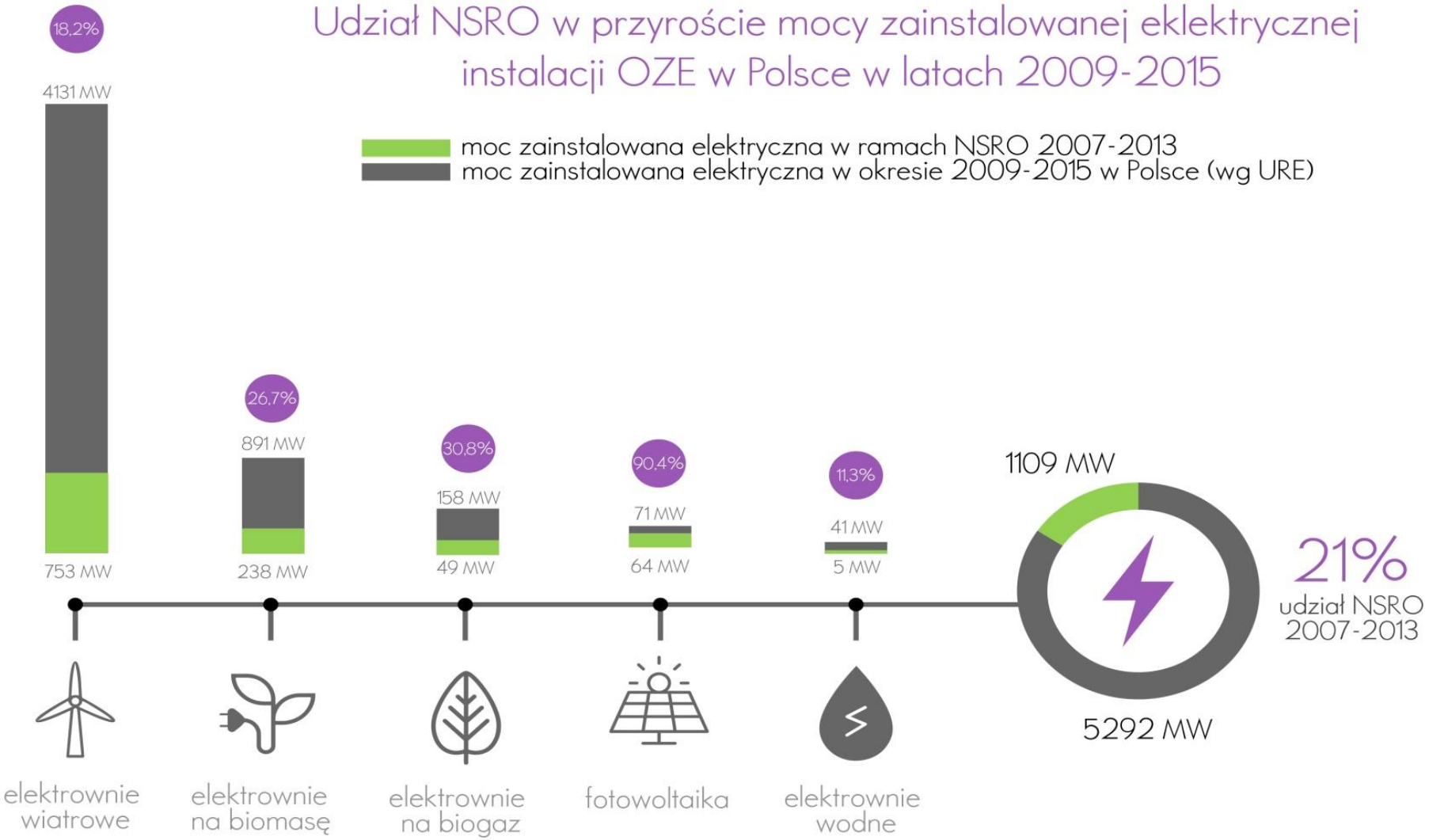

ROZWÓJ WYKORZYSTANIA OZE – WKŁAD NSRO 2007-2013

Potencjalna ilość energii elektrycznej wytwarzana w skali roku w instalacjach OZE wspartych w ramach NSRO 2007-2013:

- **3 377 GWh/rok** (poza instalacjami do współspalania biomasy)
- **19% łącznej ilości energii elektrycznej wytworzonej z OZE w Polsce w 2015 r. wg URE**
- **2,6 % końcowego zużycia energii elektrycznej brutto w Polsce w 2015 r.**

WPŁYW NSRO 2007-2013 NA REALIZACJĘ CELÓW KRAJOWYCH DOTYCZĄCYCH UDZIAŁU ENERGII ELEKTRYCZNEJ Z OZE W KOŃCOWYM ZUŻYCIU ENERGII ELEKTRYCZNEJ BRUTTO

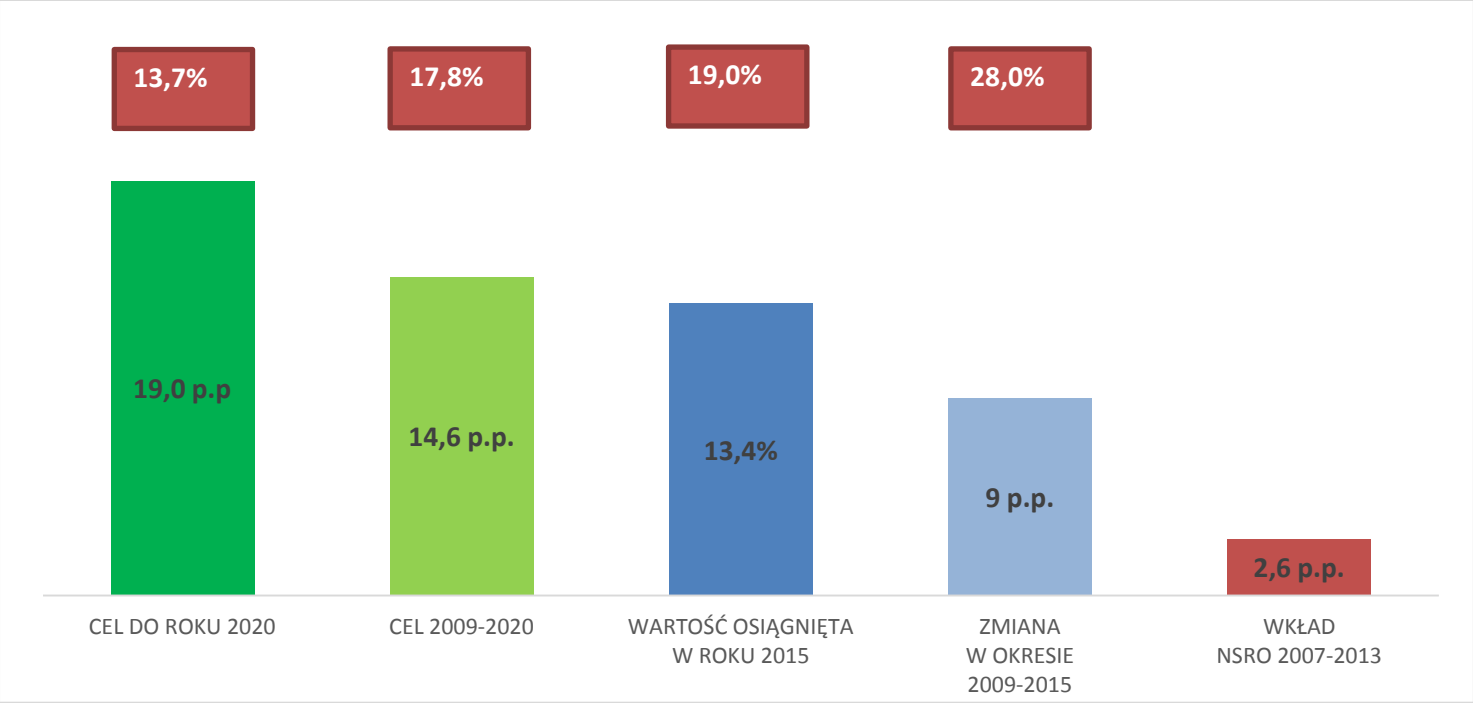

POPRAWA EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ

CHARAKTERYSTYKA INTERWENCJI

WARTOŚĆ DOFINANSOWANIA UE PRZEKAZANEGO W RAMACH PROJEKTÓW ZWIĄZANYCH Z POPRAWĄ EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ ZREALIZOWANYCH W RAMACH NSRO 2007-2013 (MLN PLN) (RAZEM: 3 060 MLN PLN)

A. W RAMACH POSZCZEGÓLNYCH KATEGORII PRZEDSIĘWZIĘĆ NSRO 2007-2013

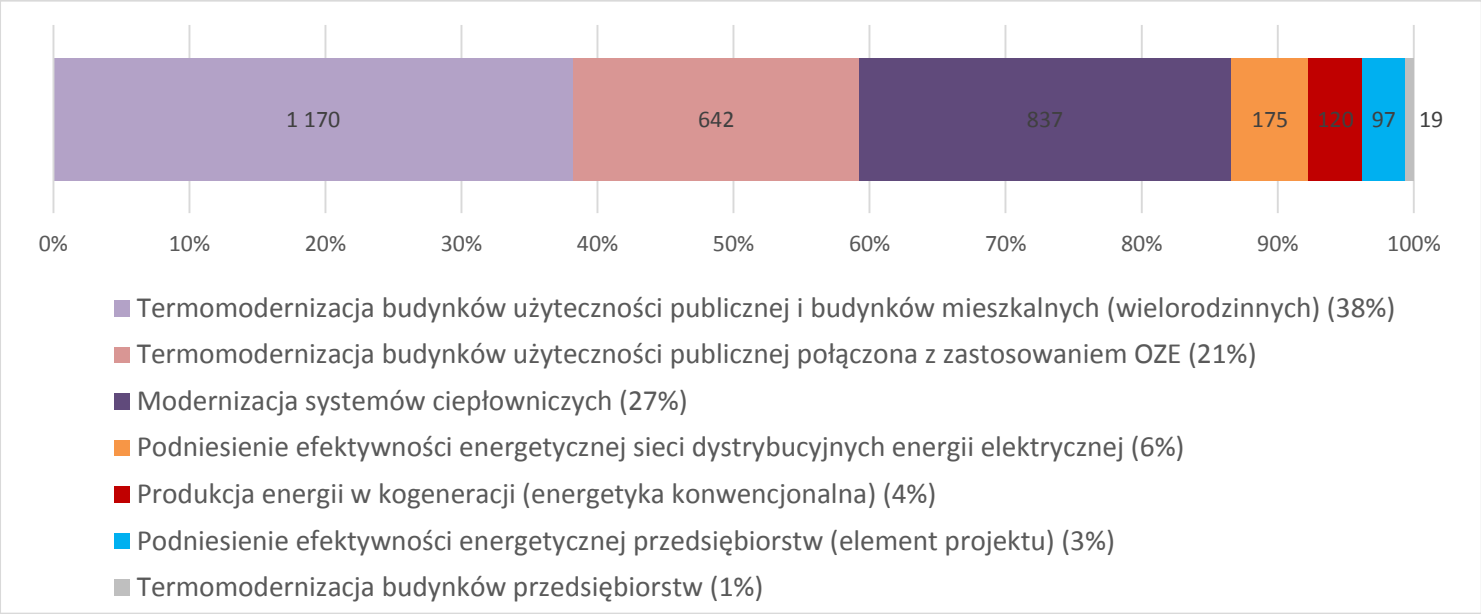

B. W RAMACH PROGRAMÓW NSRO 2007-2013

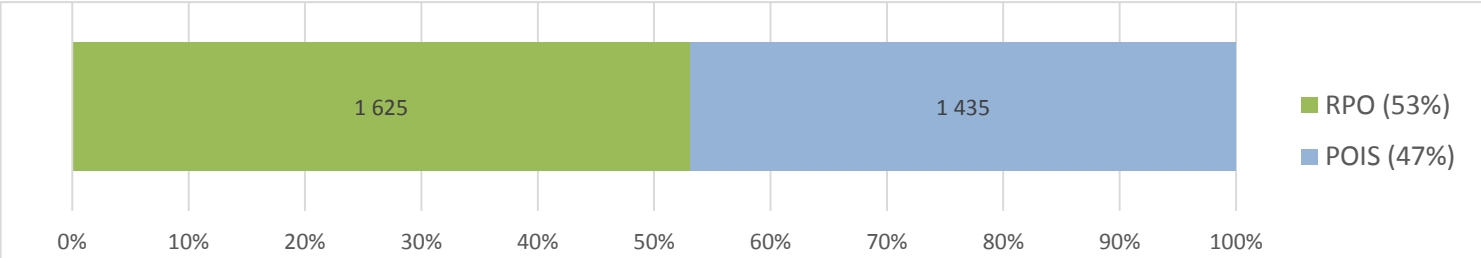

POPRAWA EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ

FundEko

Ilość zaoszczędzonej energii eletrycznej lub cieplnej w ramach NSRO [MWh/rok]
łącznie: 2861,5 MWh/rok

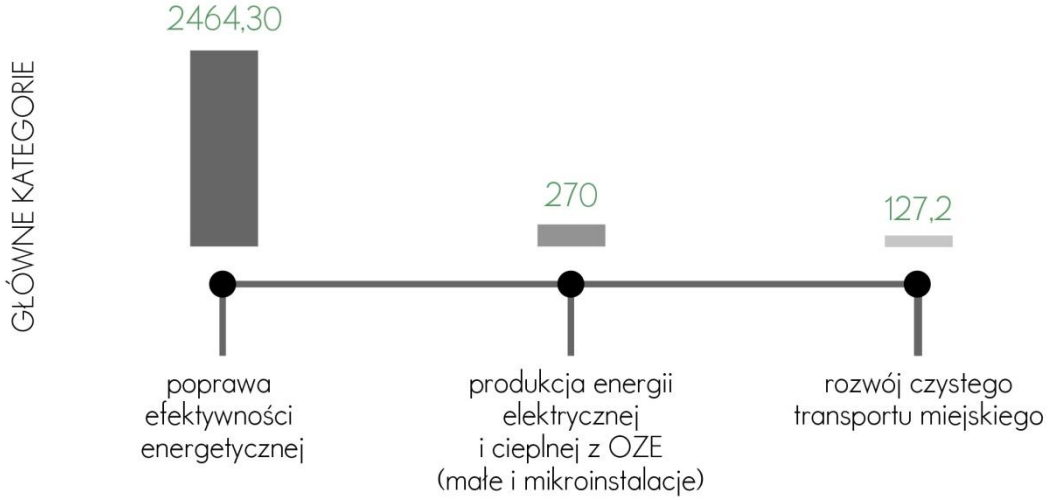

Wkład poszczególnych typów działań w całkowitą ilość zaoszczędzonej energii (%)

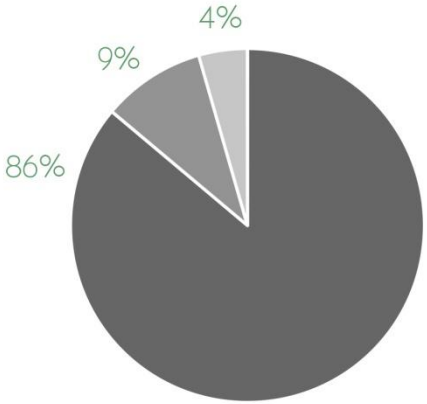

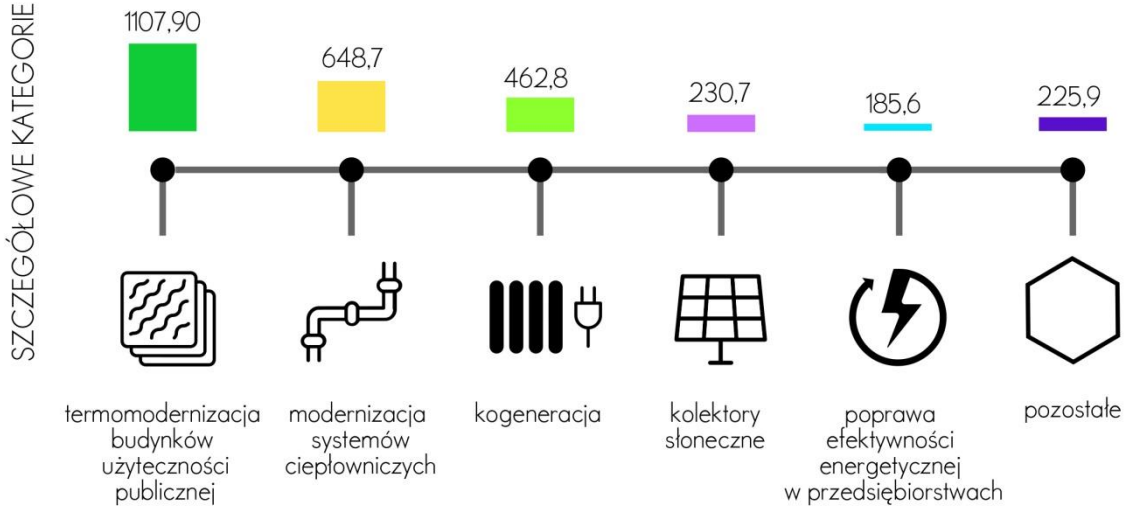

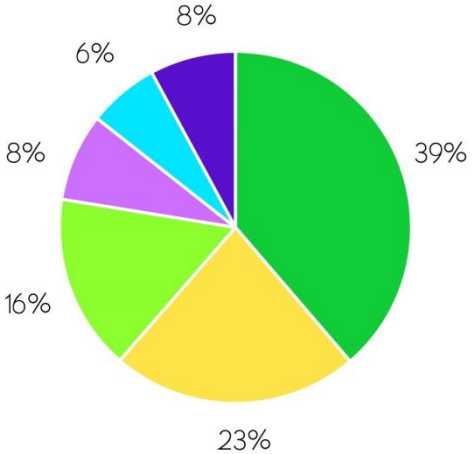

OGRANICZENIE ODDZIAŁYWANIA ENERGETYKI NA ŚRODOWISKO – REDUKCJA EMISJI CO_2

FundEko

Szacowane zmniejszenie emisji CO_2 w wyniku NSRO 2007-2013 (tys. ton/rok)
łącznie: 5395,7 tys. ton/rok

Wkład poszczególnych typów działań w całkowite zmniejszenie emisji CO_2 (%)

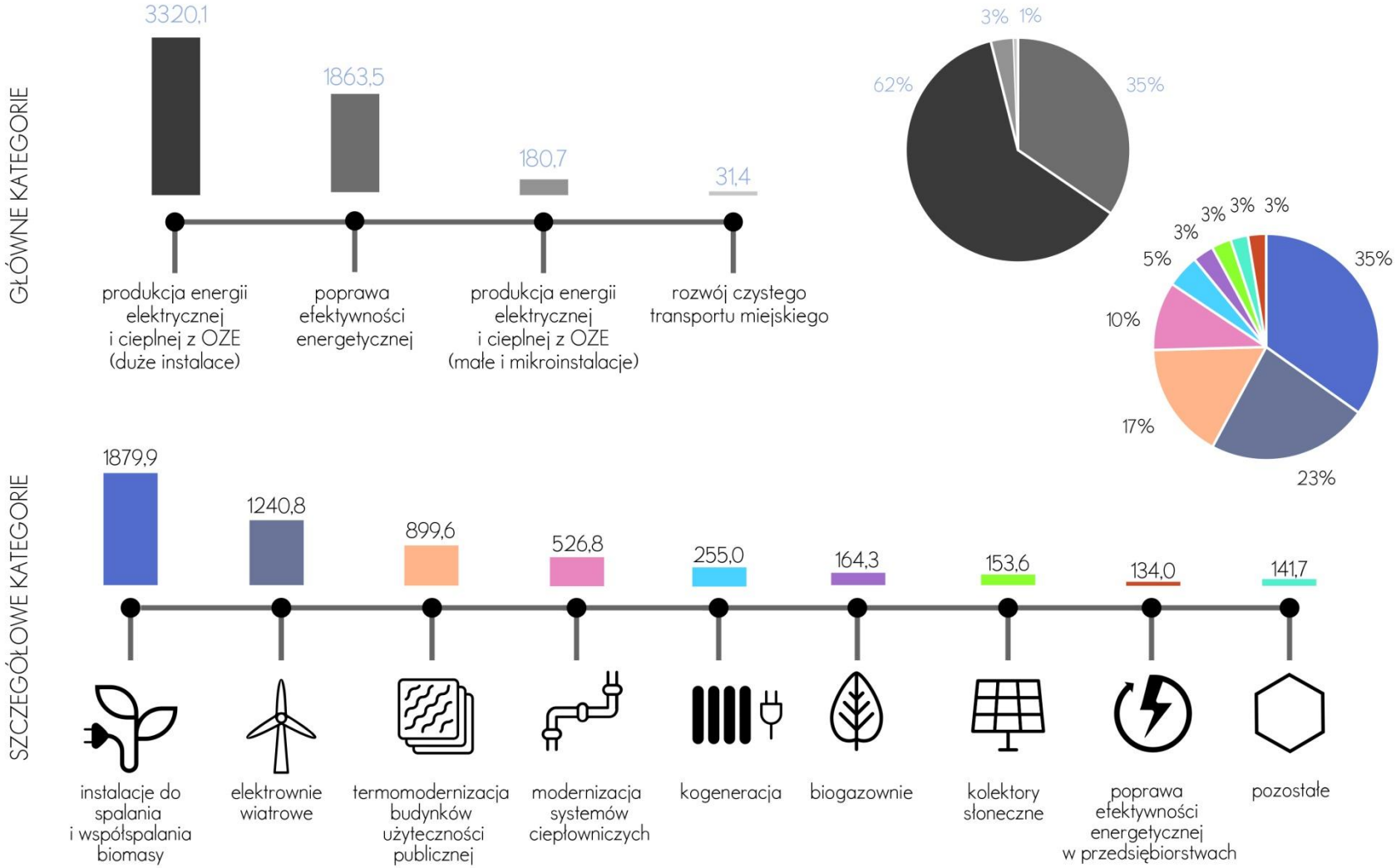

REKOMENDACJE

WYTYCZNE DLA PROCESU PROGRAMOWANIA PERSPEKTYWY PO 2020 ROKU, W OBSZARZE OCHRONY ŚRODOWISKA I ZAPOBIEGANIA ZAGROŻENIOM

- **Logika interwencji** w obszarze ochrony środowiska **będzie wymagała gruntownego przemodelowania.** W niektórych obszarach nastąpi **przeformułowanie priorytetów**
- Główne filary szeroko rozumianej interwencji środowiskowej po roku 2020:
  a. **ochrona powietrza** – w szczególności ograniczanie niskiej emisji
  b. **rozwój niskoemisyjnego transportu zbiorowego w miastach**
  c. **zapobieganie zagrożeniom i adaptacja do zmian klimatu**
  d. **ochrona różnorodności biologicznej i edukacja ekologiczna**
  e. **gospodarka odpadami i zasobami** ukierunkowana na zapobieganie powstawaniu odpadów oraz bardziej efektywne wykorzystanie odpadów i zasobów
- Większy **nacisk na aspekty związane z rozwojem gospodarczym i integrację celów związanych ochroną środowiska i rozwojem gospodarczym**
- **Potrzeba opracowania z dużym wyprzedzeniem kierunkowych wytycznych oraz szczegółowych programów realizacji kluczowych przedsięwzięć**, obejmujących m.in. identyfikację i eliminację barier i ograniczeń związanych z realizacją kluczowych przedsięwzięć

REKOMENDACJE

MODEL INTERWENCJI W OBSZARZE OCHRONY POWIETRZA I ENERGETYKI W PERSPEKTYWIE FINANSOWEJ 2014 – 2020

- Skierowanie głównego strumienia środków na przedsięwzięcia związane z **poprawą efektywności energetycznej**
- **Większy nacisk na aspekt ograniczania niskiej emisji** (także na poziomie kryteriów i szczegółowych założeń konkursowych)
- Rozwój stosowanego z powodzeniem w perspektywie finansowej 2007-2013 modelu, w którym **gminy odgrywają rolę operatora środków**, przekazywanych na rzecz działań związanych z poprawą efektywności energetycznej i ograniczeniem niskiej emisji realizowanych przez mieszkańców
- Priorytet dla przedsięwzięć dotyczących **rozwoju transportu tramwajowego, trolejbusowego, jak również modernizacji taboru autobusowego**, optymalnie w kierunku pojazdów elektrycznych lub hybrydowych

REKOMENDACJE

MODEL INTERWENCJI W OBSZARZE OCHRONY POWIETRZA I ENERGETYKI

W PERSPEKTYWIE FINANSOWEJ 2014 – 2020

- **Wsparcie działań nieinwestycyjnych** (w tym informacyjnych i szkoleniowych)
- Tworzenie warunków dla rozwoju OZE poprzez **wsparcie budowy oraz przebudowy sieci** umożliwiających przyłączanie jednostek wytwarzania energii z OZE, a także **rozwój inteligentnych sieci**
- Wsparcie **innowacyjnych, najbardziej perspektywicznych rozwiązań w zakresie OZE** (efekt demonstracyjny)
- **Ograniczenie wsparcia na rzecz dużych instalacji spalania biomasy** , wsparcie dla mało i średnioskalowych instalacji (lokalne ciepłownie i elektrociepłownie), zasilanych lokalnymi zasobami biomasy (przede wszystkim rolnej)

NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI
dla rozwoju Polski

MINISTERSTWO ROZWOJU

Unia Europejska
Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

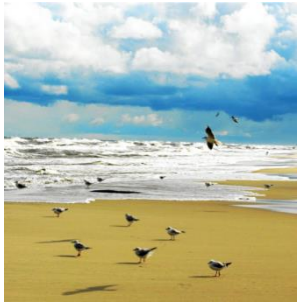

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

FundEko